

इन्टेरोभाइरस ७१ संक्रामक रोग

कारक माध्यम

इन्टेरोभाइरस ७१ -इ भी ७१) एक एकल फीते, आर एन ए भाइरस हो र हात, खुट्टा तथा मुखको रोग (एच एफ एम डी) को लागि एके कारण हो । यो रोग सामान्यतया दक्षिण पूर्वी एशिया क्षेत्रमा विशेष रूपमा गर्मी तथा शरद ऋतुको प्रारम्भमा देखा पर्दछ । १९९० को दशकमा यो रोग ताइवान र मलेशियामा व्यापक रूपमा फैलिएको थियो ।

रोगको लक्षणहरु

इभी ७१ को संक्रमण सामान्यतया स साना बाल बालिकाहरुमा पाईन्छ । सामान्यतया एच एफ एम डी मा जस्तै लक्षणहरु ज्वरो आउने, मुखमा घाउ आउने, एवं डाबर सहितको फोकाहरु देखा पर्दछ । सामान्यतया: यो ज्वरो आउने, खान मन नलाग्ने, असहज हुने एवं घांटीमा घाउ खटिराबाट शुरु हुन्छ । एक दुई दिन पछि मुखमा पिडादायी खटिरा बढ्न थाल्छ । त्यस्ता खटिराहरु साना राता फोकाको रूपमा परिणत भई कहिलेकाहीं घाउमा परिणत हुने गर्दछन् । त्यस्ता घाउहरु अक्सर जिब्रो, गीजा तथा गालाको भित्री भागमा हुने गर्दछ । नचिलाउने प्रकारको छालाको डाबर चौडा एवं राता दाग बग्नेछन् । यस्ता डाबरहरु अक्सर गरेर हल्केला तथा खुट्टाको पैतालामा पाइन्छ । कुनै लक्षण विना रोगको संक्रमण भएको हुन सक्छ । यदाकदा, इभी७१ अति गम्भीर विमारीको कारण बन्न सक्छ जस्तै: भाइरल मेनीन्जाइटिस, इन्सेफलाइटिस (मस्तिष्क ज्वर), पोलियोमाअलाइटिस (जस्तै पक्षघात) तथा म्योकारडाइटिस ।

सर्ने तरिका

इभी७१ एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिमा संक्रमण नाक र घांटीबाट निस्कने थुक, र्याल, घाउ खटिराको पीप (पानी), वा संक्रमित व्यक्तिहरुको दिशाको माध्यमद्वारा हुन्छ । विरामी सुरुको तिव्र अवस्था र त्यसपछि पनि संक्रामक हुन सक्छ किनकी दिशामा केही मात्रामा भाइरस केही हप्तासम्म रहन सक्छ ।

भाइरसबाट संक्रमण भई रोगको लक्षण देखिने अवधी

भाइरसहरु परिपक्व भई रोगको लक्षण देखिन ३ देखि ७ दिन सम्मको अवधी लाग्दछ ।

प्रबन्ध (हेर विचार)

हाल, इभी७१ को लागि कुनै विशेष उपचार उपलब्ध छैन । केही लक्षणयुक्त उपचारहरूले घाउको दुखाइ तथा ज्वरो कम गर्न सक्छ । अधिकांश रूपमा यो रोगस्वयं सिमित हुन्छन् । ज्वरो, डाबर र घाउहरू लगायतका लक्षणहरू स्वभाविक रूपमा एक हप्तामा आफै कम हुन्छन् । अभिभावकहरूले आफ्ना बच्चाहरूको स्वास्थ्यको बारेमा ध्यान दिनु पर्दछ र एच एफ एम डी भएका उनीहरूका बच्चाहरूमा निम्न बमोजिमका लक्षणहरू विकसित भएको पाइएमा स्वास्थ्य सल्लाहको खोजी (लिनुपर्दछ) गर्नुपर्दछ ।

- लगातार र तिब्र ज्वरो आएमा,
- लगातार बान्ता भएमा,
- अत्यधिक निद्रा लागेमा वा उंघी रहेमा ,
- मांशपेशी झड्का दिनु, फर्किनु वा एक्कासी जोर्नी कमजोर हुनु

रोग फैलिनबाट रोकनको लागि संक्रमित बाल बालिकाहरूलाई ज्वरो कम भएको दुई हप्ता सम्म एवं घाउ खटिराहरू सुख्खा र पाप्रा नबसुन्जेल सम्म विद्यालय वा सामूहिक गतिविधिहरू जस्तै: भोज भतेर, रमाइला कक्षाहरू, पौडी खेलबाट टाढा राख्नु पर्छ । व्यक्तिगत तथा वातावरणीय सफाइलाई कडाइका साथ पालना गरी परिवारका अन्य सदस्यहरू, विशेष गरी बच्चाहरूलाई संक्रमणबाट बचाउनुहोस् (सल्लाहको लागि तल रोकथाममा हेर्नुहोस्) ।

रोकथाम

हालको अवस्थामा खोप उपलब्ध छैन । व्यक्तिगत तथा वातावरणीय सफाइ नै इभी७१ को संक्रमणलाई रोक्ने मुख्य उपायहरू हुन् । हङ्कङ्गमा रहंदा वा यात्रा गर्दा आम मानिसहरूका लागि सल्लाह

- खाना खानु भन्दा अघि र शौचालय गइसके पछि हात धुने, बान्ता गरे पछि वा डायपर फेरे पछि उचित व्यवस्थापन गर्ने,
- हाँछ्छुं गर्दा वा खोक्दा नाक र मुख छोप्ने एवं सिंगान र खकार उचित ठाउँमा फ्याँक्ने,
- व्यक्तिगत सामानहरू जस्तै तौलिया र खाने भाँडा कुँडाहरू अरुसंग साटासाट गरी प्रयोग नगर्ने,
- शुद्ध हावा आवत जावत गर्ने व्यवस्था मिलाउने,
- लगातार छोइने भुईँ तथा स्थानहरू, फर्निचर र शौचालयहरू १:९९ को अनुपातमा पातलो गरिएको ब्लीचले नियमित रूपमा सफा तथा किटाणु मुक्त गर्ने (५.२५ प्रतिशत घरायसी ब्लीचको १ भाग ९९ भाग पानीमा मिसाउने),
- खेलौनाहरू /मैल वा मूत्रद्वारा दुषित भएका स्थानहरूमा १:४९ को अनुपातमा पातलो गरिएको घरायसी ब्लीचले सफा गर्ने,
- एच एफ एम डी का विरामीहरू संग नजिकबाट सम्पर्क नगर्ने ।

जुन २०१०